

Annie Besant

LIDELSE

betydning & formål

VisdomsNettet
www.visdomsnettet.dk

LIDELSE

BETYDNING & FORMÅL

(Pain: Its Meaning and Use)

Anne Besant

INDHOLD

- Forord..... s. 04
- Lidelse rammer alle mennesker..... s. 05
- To almindelige begær..... s. 07
- Instinkt og intelligens..... s. 08
- "Lidelsens livmoder"..... s. 10
- Alt som ikke er ånd, er forgængeligt..... s. 12
- Fra det fysiske til det mentale..... s. 14
- Begær kan aldrig mættes..... s. 16
- Et dybere aspekt af lidelse..... s. 17
- Lidelse som sjælens frie valg..... s. 19

FORORD

Lidelse – en nødvendighed

For flere tusind år siden gav Buddha menneskeheden den første af sine fire ædle sandheder, da han sagde: "*Alt liv er lidelse.*" Og når man iagttager verden, kan man se, at livet i høj grad er fyldt med angst og lidelse. Lidelse er så udbredt, at ingen nation, ingen race og intet menneske uanset alder går fri. Uanset hvem man er, hvad man er, hvor stor prestige, velstand eller magt man har, er det ikke muligt at undgå angst, sygdom, smerte, tab og lidelse. Mange har en tendens til at føle sig som offer, og måske ser man endda den smerte og lidelse, man oplever, som noget der er påført af en grusom skæbne.

Da mange hverken kan forstå eller håndtere dybden af de problemer, de konfronteres med, opstår der nemt en følelse af angst og depression eller måske endda vrede. Når man afviser at anerkende, at lidelse er en kendsgerning i livet, og når man ikke er i stand til at erkende, at der er en dybere mening med lidelsen, er det ikke muligt at transcendere den tilsyneladende endeløse cyklus af lidelse.

Men det er en kendsgerning, at menneskelige lidelser er et universelt fænomen, som man hverken kan ignorere eller undgå. Derfor er det bedre at finde ud af, *hvorfor* man lider, og *hvordan* man med tiden vil kunne komme ud over lidelsen. Det betyder, at det er nødvendigt at søge under overfladen og finde de dybere, underliggende årsager til lidelsen. Det er også nødvendigt at se på nogle af de følelsesmæssige og mentale holdninger, der skaber lidelse. Og vigtigst af alt – at finde *lidelsens åndelige værdi*. Dvs. at forstå, hvordan lidelse kan åbne hjerte og tankesind for større opmærksomhed. Når man forstår lidelsens natur og årsagen til lidelse, vil man ikke alene komme til at se lidelse som en drivkraft til vækst og forbedring. Man vil også til sidst lære at frigøre sig fra lidelse. For Buddhas anden ædle sandhed fortæller, at "*Årsagen til alle verdens lidelser er uvidenhed, begær og tilknytning.*"

Menneskets lidelser er relateret til den skabende intelligens – dvs. til evnen til at tænke og forstå årsag og virkning. Smerte og lidelse er resultatet af forventning, hukommelse og fantasi. De stammer også fra evnen til at føle samvittighedsnag og angst for at fejle og svigte – og fra det dybtliggende ønske om at ændre og forbedre omstændighederne.

Når man begynder at forstå, at man har misforstået lidelse, opdager man, at ikke alene introducerer lidelsen muligheden for at frigøre sig fra identifikation med kroppen og materielle besiddelser. Den gør det desuden muligt at reagere kreativt og med visdom på livet. Håndteringen af livets problemer giver erfaringer, øger skelnevnen og gør det muligt at foretage bevidste, velovervejede valg. I oplevelsen af smerte opdager man, hvad man skal stimulere, og hvad man skal undgå.

Erik Ansvang

LIDELSE RAMMER ALLE MENNESKER

Lidelse er et emne, der interesserer de fleste. Det skyldes uden tvivl, at alle mennesker på et eller andet tidspunkt oplever lidelse, sorg og savn i deres liv. Derfor er det vigtigt at forstå betydningen af og formålet med lidelse. Forståelsen kræver kendskab til en del af menneskets natur, og ikke mindst den måde menneskets højere selv eller sjælen – det virkelige menneske – kommer til udtryk via forskellige legemer – det fysisk-æteriske legeme, astrallegemet og mentallegemet. Det er en åndsvidenskabelig kendsgerning, at det altid er sjælen, der er aktiv i mennesket, og hvis man ønsker at forstå menneskets opbygning, skal man acceptere, at det er sjælen, der står bag alle aktiviteter. De forskellige handlinger afhænger ikke af forskelle i sjælene, men af forskelle i legemernes kvalitet, som sjælen arbejder igennem.

Sjælen er "barn" af den universelle bevidsthed. Hvad skulle den ellers være? Og fra begyndelsen er sjælen fuldt bevidst på og om sit eget plan (kausalplanet). Men da den sendte et aspekt af sig selv ned på de lavere eksistensplaner, var den nødt til at iføre sig legeme efter legeme eller stoflag på stoflag. Man kan sige, at sjælens syn gradvis blev reduceret af de stoflag, den blev indhyllet i, og da den til sidst ankom til det laveste trin i manifestationen – det fysiske plan – havde stoffet lukket åndens lys fuldstændigt ude. I den fysiske verden var sjælen ikke længere bevidst om sin høje oprindelse, og den havde glemt alt om sin essentielle åndelige natur.

Mennesket – den blændede sjæl – ankommer som bekendt til det fysiske plan for at lære og for at indsamle erfaringer. Sjælen, der er blevet lukket inde i legemerne, identificerer sig med dem, og legemerne er som bekendt mentallegemet, det legeme, man tænker med, astrallegemet, det legeme man føler med, og det fysisk-æteriske legeme, det legeme, man handler med. Astrallegemet kaldes ofte "begærlegemet", fordi følelser og begær som regel hænger meget tæt sammen. Følelser af glæde og af smerte skyldes bevidsthedsmæssig kontakt med en ydre genstand, som sætter astrallegemets stof i svingninger, og svingningerne opleves som enten tiltrækning eller frastødning.

Efter denne beskrivelse er det nemt at forestille sig, at sjælen, der er totalt indhyllet i astrallegemet, hverken er i stand til at erkende sin virkelige natur eller de uvirkelige omstændigheder, den befinder sig i. Mennesket bliver derfor tiltrukket af alle mulige ydre genstande. Det bliver tiltrukket af de genstande, der giver en fornemmelse af nydelse, og frastødt af de genstande, der giver en følelse af smerte eller lidelse. Mennesket er ankommet til en verden, som det intet kender til, for her er der tale om de tidligste faser af sjælens erfaring. Mennesket fødes ind i den fysiske verden, og fordi det ikke kender denne verden, bliver det naturligvis stærkt tiltrukket af alt det, der giver glæde, når det kontaktes. Mennesket får derfor lyst til at gentage den følelse, der opleves som glæde, lykke eller tilfredshed. Efterhånden som mennesket lader sig tiltrække af alt det, der opleves som tillokkende, finder det ud af, at til-

fredsstillelse af begær resulterer i lidelse. Mennesket er tiltrukket af tillokkende genstande og tilstande, men da det mangler erfaring, som gør det muligt at skelne og sortere, kæmper det for at komme i kontakt med attraktive ting, for det eneste det ved er, at det føler glæde ved kontakten. Men glæden ved at opnå det, der gav en følelse af lykke, skabte grundlaget for lidelsen. Gradvis erkendte mennesket, at det havde kastet sig ud i noget, der i virkeligheden ikke resulterede i lykke men det stik modsatte. Mennesket opsøgte igen og igen og igen den samme oplevelse, for i kraft af gentagelsen vil det til sidst lære den lektie, som var formålet med undervisningen i livets skole.

TO ALMINDELIGE BEGÆR

Som eksempel kan man vælge to helt almindelige dyriske begær, hvor mennesket føler sig tiltrukket af glæden over en nydelse, der resulterer i lidelse. Et eksempel er lækre madretter, der skal tilfredsstillende smagssansen. Smagssansen er en af kilderne til begær. Forskellige fødevarer stimulerer smagssansen, og den ubevidste sjæl – for den er ubevidst på det fysiske plan i forhold til de konsekvenser, der er resultatet af at lade sig styre af sit begær – kaster sig ud i denne fornøjelse. Menneskets sanser er ligesom muskelstærke heste, der er spændt for kroppens stridsvogn, og mennesket lader sig trække i retning af begæret af de fyrige heste, for mennesket vil tilfredsstillende sin smagssans. Madbegæret tilfredsstilles igen og igen til overflod, og efterhånden bliver begæret til grådighed. Resultatet af, at smagssansen og madbegæret tilfredsstilles igen og igen uden kendskab til konsekvenserne, vil være de velkendte lidelser, der er en konsekvens af overtilfredsstillende.

Et andet eksempel på tilfredsstillende af et lavt begær, som også har relation til smagssansen, er indtagelse af alkohol. Overtilfredsstillende af begæret vil uundgåeligt resultere i lidelse. Og når tilfredsstillende og lidelsen gentages igen og igen og igen, vil tankesindet efterhånden begynde at forstå sammenhængen mellem årsag og virkning. Mennesket begynder at forstå, at tilfredsstillende af begæret resulterer i lidelse. På den måde begynder mennesket gradvist at forstå, at der findes love i Universet, og at de har relation til det fysiske legeme. Og at hvis man forsøger at overtræde lovene, medfører det altid lidelse. Processen kan illustreres med et menneske, der løber ind i en usynlig mur, og hver gang får buler og blå mærker. Igen og igen kaster mennesket sig mod den usynlige mur, fordi det føler sig tiltrukket af noget synlig på den anden side af barrieren, men det slår sig hver gang, og derfor lærer det at forbinde begæret med den lidelse, det føler, og erkendelsen er forudsætningen for en ændring af adfærden.

Idéen om rækkefølgen af årsag og virkning skaber en forståelse af forholdet mellem tilfredsstillende af begæret og de lidelser, der følger efter. På den måde indprentes livet lektioner i menneskets tankesind. Det lærer, at der er noget i verden, der er stærkere end mennesket selv. Det er en lov, som mennesket ikke kan bryde. Det er en lov, som mennesket må lære og forsøge at undgå overtræde, for Universets love kan man ikke overtræde. Hvis man forsøger, viser loven, at den findes, ved at påføre mennesket lidelser, hver gang det kaster sig mod lovens barrierer.

Og sådan udvikler mennesket sig, efterhånden som det går fra begær til begær. Livets lektioner vil blive lært, efterhånden som erfaringerne akkumuleres. Mennesket vil lære af lidelsen, for lidelsen får mennesket til at ændre og regulere sine ønsker. Det lærer, at det ikke længere skal lade sansernes heste galoppere derhen, hvor det passer dem. Mennesket har fat i tømmerne, og det kan derfor bestemme, hvor de skal hen. Hvis de holdes i stramme tøjler, har de kun mulighed for at følge vejene. De lidelsesfulde oplevelser er på den måde blevet en lektion i selvkontrol.

INSTINKT OG INTELLIGENS

Det er en vigtig åndsvidenskabelig oplysning, at astrallegemet er en legeme, som mennesket har fælles med dyrene. Men samtidig adskiller dyrene sig på en gådefuld måde fra mennesket. Dyrene slipper for de lidelsesfulde oplevelser af det, der i deres natur kaldes instinkt, hvorimod mennesket konstant erfarer lidelse indtil det lærer selvkontrol. For dyrene er det en medfødt egenskab, der er arvelig, som det kaldes, når man taler om instinkt. Derfor slipper dyrene i stor udstrækning for lidelsens erfaring. Det er et faktum.

Når man hører en påstand om, at noget er et faktum, har man krav på en forklaring. Og årsagen er faktisk indlysende. For at undgå misforståelser, er det nok vigtigt først at oplyse, at det er almindeligt til en vis grad at overdrive de højerestående dyrs instinktive evner. I de laverestående dyr er instinktet næsten totalt dominerende. I de højerestående dyr er instinktet mindre dominerende end i de laverestående, og de højerestående dyr har behov for at kombinere instinktet med nogle erfaringer, for at instinktet kan fungere som en sikker guide for dem. Og når instinktet styrer i dyreriget, og når der kræves logik og fornuft i menneskeriget, er årsagen, at mennesket ikke udelukkende er styret af følelsesnaturen eller astrallegemet, for hvis astrallegemet det var eneste bevidsthedsredskab for mennesket, ville det være styret af en ekstern lov ligesom dyrene. Den eksterne lov ville styre mennesket og sørge for, at det udelukkende følte sig tiltrukket af ting, der var sunde og gavnlige, og det ville automatisk undgå alt det, der var usundt og farligt. Men inde i mennesket er der en *individuel* sjæl. Den er et aspekt af ånden (monaden), og derfor er mennesket ikke tvunget af en ydre lov, men udvikler sig på grundlag af en lov, der styrer indefra. Mennesket kan foretage frie valg, for det er ikke tvunget til at handle i overensstemmelse med ydre lovmæssigheder på samme måde som mineralriget, planteriget og dyreriget. Grupper af dyr styres af en gruppesjæl, men i menneskeriget foregår udviklingen individuelt. Udviklingen sker derfor ikke længere samlet eller kollektivt som i dyreriget. For at udviklingen i dyreriget kan foregå ensartet og effektivt, skal den være under kontrol af en ekstern lov. Mennesket har taget evolutionen i egen hånd. Menneskets udvikling sker på grundlag af erfaring og ikke af tvang, for på det nuværende niveau i evolutionen er ånden (monaden) blevet individualiseret ved skabelse af en individuel sjæl på kausalplanet, og den reinkarnerende sjæls akkumulerede erfaring har erstattet det, man kan kalde den obligatoriske undervisning i de lavere naturriger.

Det er derfor tilstedeværelsen af manas eller tankesindet i mennesket, der gør oplevelsen af lidelse til en nødvendig en del af uddannelsen i livets skole. Mennesket kan forholde sig til årsag og virkning. Det er i stand til huske. Det er i stand til at sammenligne. Det er i stand til at se relationerne mellem de begivenheder, der skaber hændelsesforløb. Og fordi mennesket har et tankesind og evnen til at tænke, er det i stand til at tage ansvaret for sin udvikling i egen hånd. På den måde samarbejder mennesket med naturen. Mennesket er ikke længere en beskeden mursten i naturens bygningsværk, men en ansvarlig bygherre, der deltager i opbygningen af helheden.

Uddannelsen er baseret på lidelse, der påvirker tankesindet og bearbejder skelne-

evnen via astrallegemet og følelseslivet. Viden og indsigt i lovmæssighederne i det ydre univers vokser derfor gradvis. I den nuværende udviklingsfase er lidelse udtryk for, at mennesket kolliderer med naturlovene. Menneskets forsøger at bryde loven, med det vil aldrig lykkes, og lidelsen medfører viden om den ubrydelige lov, og på den måde vejledes og uddannes den lavere natur ved hjælp af den konkrete tænkning og logiske intelligens.

“LIDELSENS LIVMODER”

Herefter er det relevant at beskrive en anden form for lidelse. Lidelse har medført, at sjælen er vokset, fordi den har lært at kende og respektere loven. Men lidelse forekommer også på et dybere niveau. Lidelse har fjernet ethvert begær efter enhver genstand i den ydre verden, men der findes nogle tankevækkende ord i *Bhagavad Gita*, der henviser til en anden form for lidelse – "*lidelsens livmoder*". Det er begær, der tvinger sjælen til at lade sig genføde. Begær er reelt den dybere årsag til, at Universet er skabt. Det var da "*begæret vågnede i skødet hos den evige*", at kimen til det manifesterede univers dukkede op. Og som i det store, således også i det mindre. Begær resulterer i manifestation – og det gælder både for helheden og for delen. Det er derfor begær, der igen og igen trækker sjælen tilbage til det fysiske plan.

Bemærk at det altid er begær, der er årsag til et udadgående træk i sjælen – altid udad – altid til det ydre. Og sjælens uddannelse består i at passere ud i det ydre, hvor den samler viden og erfaring. Den viden og erfaring, den opnår, bærer den ind i det indre, og erfaringerne i det ydre medfører efterhånden, at den mister interessen for det ydre. Hvis man forestiller sig, at begæret efter ydre genstande aldrig forsvandt, ville der ikke være nogen ende på rækken af fødsler, dødsfald og genfødsler. Så ville der ikke være nogen integrering af den viden, der blev indsamlet, og der ville ikke være nogen reel udvikling og udfoldelse af de højeste potentialer.

Menneskelig fuldkommenhed er ikke udviklingsrejsens endestation. Fuldkommenhed som menneske er kun målet for den nuværende cyklus, men den nuværende udvikling er forberedelse til den næste cyklus. De mennesker, der opnår fuldkommenhed i den nuværende cyklus, træder senere frem fra nirvanas ubeskrivelige fred og væren, for at deltage i næste manifestationscyklus. De vil ikke længere være mennesker, der manifesterer sig for at blive uddannet, for de vil fungere som guddommelige bygherrer, der leder det næste univers, som skal manifesteres. De løfter sig til højere aktivitetsområder for at udnytte de erfaringer og evner, de har erhvervet sig. Det er derfor vigtigt at forstå, at de sjæle, som i den nuværende cyklus er mennesker, skal være guddommelige i fremtidige årtusinder. Derfor indsamler de ikke alene viden og erfaring og udvikler evner, for de skal også bringe deres viden og erfaring med sig i deres fremtidige opgaver, hvor de skal bruge egenskaberne i en højere sags tjeneste, og samtidig skal de gøre det til en del af deres egen fremtid. For at det kan ske, må personlige ønsker og begær gradvist ændre karakter og til sidst helt forsvinde.

Alt i de lavere verdener mister sin tiltrækning for en sjæl, der har forstået, at den ydre verdens stofformer på ethvert niveau – uanset om de er subtile eller faste – er illusioner. Alt skal miste sin tiltrækning for at frigøre ånden, som er sjælens essens, og ved at opleve lidelser i de lavere verdener, lærer sjælen gradvist at slippe af med sine begær.

Begær kan ikke overvindes på andre måder. Hvis der ikke var nogen form for lidelse forbundet med tilfredsstillelse af begærene, ville man være nødt til at bruge en

meget stærk vilje for at holde hestene tilbage, hvis man skulle tvinge dem til at galoperende i den retning, man selv ønsker, og forhindre dem i at lade sig friste til at følge de veje, de vælger. Men mennesket ønsker at gøre mere end bare at holde dem tilbage med magt. Det er en meget principiel fase i sjælens udvikling. Man ønsker, at de overhovedet ikke føler sig fristet til at galopere efter nogen form for begær. Man ønsker at rykke begæret op med rod, og det er kun muligt, hvis alt det, man begærer, mister deres magt og tiltrækningskraft. Hvis begærene mister sin magnetisme, har de ikke længere magt til at trække sjælen udad. Det betyder, at sjælen har udtømt alt, hvad den kan lære af begæret, og når lidelsen ikke længere har et formål, vil den ophøre. Begærene er ikke længere attraktive. De ignoreres, og mennesket kan fortsætte sin udvikling beriget med den viden, der er opnået.

Sjælen er som en bi, der besøger en blomst. Den har ikke behov for at gøre blomsten til et fast opholdssted. Den besøger kun blomsten for at suge den honning, som blomsten indeholder. Når den har indsamlet honningen, virker blomsten ikke længere tiltrækkende på bien. Og når sjælen har indsamlet den honning, der kaldes viden fra det fysiske livs blomster, forsvinder blomsternes tiltrækning, og derfor er der ikke længere behov for oplevelsen af lidelse. Sjælen har fået alt det, der kræves i livets lektion. Lidelsen nedbryder begærene og får mennesket til at vende opmærksomheden indad mod sjælen i stedet for at identificere sig med stoffer i den ydre verden.

Hvis man tænker over det, vil man sandsynligvis ikke kunne udtænke en anden metode, der sikrer, at man definitivt slipper af med sine begær. For hvis man ikke kan give slip på det, der virker fristende i den ydre verden, vil man aldrig kunne føle den *indre* tiltrækning – først til det, der sker i tankesindet, og derefter til det højere liv, som er selve formålet med sjælens udvikling.

ALT, SOM IKKE ER ÅND, ER FORGÆNGELIGT

Men spørgsmålet er, om lidelse gavner på andre måder? Foreløbig er der beskrevet to former for nytteværdi. For det første lærer mennesket Universets love og for det andet udryddes begærene gradvis. Den næste lektie, man lærer ved hjælp af lidelse er, at *alt, som ikke er ånd, er forgængeligt*. En af de mange allegorier i hinduernes skrifter, fortæller om "dødens gud", der iagttager menneskeheden, og han er fortvivlet over menneskets sorger, og derfor græder han, da han kontemplerede over menneskeheden. Da Yamas tårer faldt på Jorden, blev de forvandlet til sygdomme og lidelser, som ramte menneskeheden. Hvis man kun tænker overfladisk, vil man undre sig over, at en guds dybe medfølelse med menneskeheden forvandles til lidelser, sygdom og plager for det enkelte menneske. Men der er god grund til at tænke dybere over hinduernes allegorier, for allegorierne skjuler altid esoteriske sandheder.

Hvad repræsenterer "dødens gud"? Han er en personificering af *forandring*. Nogle gange omtales Yama som *nedbryderen* eller *ødelæggeren*, men han er snarere en kraft, der *transformerer*. *Ødelæggelse* findes ikke i det manifesterede univers. Når noget dør medfører det altid omgående fødsel og nyt liv og dermed *forandring*. Når et aspekt nedbrydes, overføres det altid straks til en ny form, og det nye aspekt har dermed mulighed for at udtrykke sig i en ny form liv. Derfor er Yama – "dødens gud" – den ophøjede repræsentant for *transformation* – dvs. den forandring, der kommer til udtryk i manifestation – den forandring, der er i alt undtagen i Den Ene. Da Yama, der ønsker at transformere inkarnerede mennesker, græder over menneskeheden, er det naturligt, at hans tårer bliver en hjælp, der kan lærer mennesket, at den verden, der omgiver det, er midlertidig og forgængelig. De lidelser og sygdomme, som gudens tårer forvandler sig til, er de erfaringer, som i form af lidelser giver den mest effektive undervisning af alt. Mennesket skal lære, at intet i de forgængelige verdener kan tilfredsstille sjælen, og den eneste måde, mennesket kan lære lektien, er ved at indse det lavere livs midlertidige karakter, og når lektien er forstået, vil sjælen forsøge at finde ud af, hvor den sande lykke og tilfredshed befinder sig.

Yamas tårer er derfor en undervisning i den stoflige verdens forgængelighed. Han viser dyb medfølelse med menneskeheden, mens han giver de nødvendige lektioner i lidelse. For ved hjælp af sygdom og lidelse, fattigdom og sorg, lærer mennesket efterhånden, at alt, hvad der omgiver det – ikke kun i den fysiske verden, ikke kun i følelsernes og begærenes verden, men også i tankesindet – er under forandring. Og i den foranderlige verden vil den uforanderlige ånd aldrig finde fred. Dybt i hjertet er mennesket evigt – ikke midlertidigt. Det dybeste center i menneskets liv, selve ånden eller livet i mennesket, er udødeligt og evigt. Det kan aldrig ændres eller dø. Derfor kan intet, der er forgængeligt eller under forandring tilfredsstille ånden. Der er intet, som døden har magt over, der kan give ånden lykke og fred. Men det er en lektie, der skal læres ved hjælp af lidelse, og alene ved at lære det og mestre

det, er der mulighed for at opnå den fuldkomne lykke og fred. På den måde lærer sjælen at skelne mellem forskellige stadier af forgængelighed. Lektionerne indlæres meget langsomt, og det kræver mange inkarnationer at gennemføre processen.

FRA DET FYSISKE TIL DET MENTALE

I begyndelsen tænker mennesket ikke på sin evige ånd, selvom det er uddannelsens mål i livets skole. Det lærer først at vende opmærksomheden fra det fysiske til det mentale – fra det sanselige til det intellektuelle. Følelser og tanker er nært relateret, men tankesindet er overordnet følelsen, og sammenlignet med den astrale natur, er den mentale natur mere uomskiftelig end de glæder, det fysiske legeme kan give. Og i evolutionens langsomme forløb, er det en lektie, der læres længe før mennesket får kontakt med erfaringerne på åndens plan og bliver en højere åndelig skabning. Det sker først, når mennesket har lært at beherske den dyriske side af sin natur og opleve tilfredsstillelse ved at bruge tankesindet og intelligensen. Det medfører bl.a., at glæden ved skønhed og æstetik overskygger kroppens glæder. Glæden ved intelligente tankeprocesser bliver mere attraktive end de glæder, der stammer fra lavere sanser.

På den måde udvikler mennesket sig i nutiden. Det overordnede arbejde i menneskehedens udvikling på nuværende tidspunkt – og her er der tale om gennemsnitsmenneskets udvikling – er ikke udviklingen af det åndelige aspekt i mennesket. Udviklingen fokuserer stadig på forbindelsen mellem det relativt permanente i forhold til sanserne, kroppen og det forgængelige, hvor mennesket stadig aktivt fokuserer sin vågne bevidsthed. Livets skole lærer derfor gennemsnitsmennesket at vende sine ønsker fra det forgængelige til det relativt permanente. Det skal lære at forædle tankesindet, intelligensen og den kunstneriske side af sin natur, i stedet for at søge tilfredsstillelse af sanserne, for det er en tilbøjelighed, mennesket har til fælles med dyreriget.

De mennesker, der ønsker at hjælpe med menneskehedens evolution, forsøger at fjerne opmærksomheden fra ydre fænomener og kroppens begær, og træne sig selv i at fokusere på idéer og visioner i tankesindet. De stræber efter det forholdsvis permanente – selvom det også på et tidspunkt vil blive betragtet som midlertidigt – men det er stadig et skridt opad eller fremad, for det løfter opmærksomheden væk fra kroppens begær og op til tankesindets idéer og billeder, som er et aspekt i erkendelsen af sjælen, som trækker mennesket væk fra sanserne og fastholder det et stykke tid i mentallegemet.

Tanker kommer og går, og derfor beskæftiger mentallegemet sig også kun med noget, der er forbigående. Spørgsmålet er derfor, hvor stor gevinsten er, når menneskets kamp med kroppen bare løfter opmærksomheden fra det forgængelige begær til den forgængelige intelligens – fra de ydre sanser til et indre redskab.

De fysiske sanser er begrænsede. De metafysiske eller højere sanser og tankesindet er næsten ubegrænsede. Der er eksempelvis ingen konflikt mellem mennesker på grund af de højere evner, for et menneske får ikke sine evner reduceret, fordi et andet menneske har erhvervet sig flere eller højere evner. Et veludviklet intellekt

eller en stor kunstnerisk begavelse er ikke baseret på, at andre fratages en del af deres intellekt eller kunstneriske sans. En højere fokusering vil medføre, at menneskeheden udvikler sig fra konkurrence til samarbejde. Mennesket lærer derfor lektien om *broderskab*. Det lærer, at når intellektet vokser, bliver man i stand til at give mere, og samtidig bliver trangen til misundelse mindre. Mennesket er på vej opad mod en højere form for liv, hvor alt drejer sig om at give, og hvor ingen ønsker noget til sig selv. For på mentalplanet og på astralplanets højere underplaner, er der ikke behov for misundelse, for alle kan dele alt, hvad de har, og efter at man har delt med andre, vil man opleve, at man blev rigere og ikke fattigere at give.

Men selv når det konstateres, vil man opdage, at det heller ikke giver tilfredsstillelse, for selvom der er tale om et finere begær, så er det stadig et begær. Det er sandsynligvis en udtalelse, der kræver eftertanke. Realisering af det princip, der nu skal forklares, afhænger af det enkelte menneskes retning i livet. Hvis man tilstræber tilfredsstillelse af begær, vil man *aldrig* finde lykken, for ethvert ønske, der tilfredsstilles, afløses af et nyt ønske. Og jo flere ønsker, der tilfredsstilles, jo flere og jo større ønsker vil det være nødvendigt at tilfredsstille, for at begærene kan mættes. En gammel tekst siger:

"At forsøge at slippe af med et begær ved at tilfredsstille begæret, svarer til at forsøge at slukke en brand med smeltet smør".

Det er et tankevækkende ordsprog, der er værd at huske. For hvis man ikke kan blive lykkelig med den metode, så er det store flertal i menneskeheden – især i de civiliserede lande – på den forkerte vej. De vil aldrig nå deres selvvalgte mål ad den vej, de har valgt.

BEGÆR KAN ALDRIG MÆTTES

Læg mærke til efterspørgslen i nutidens liv i Vesten. Man ønsker altid mere af det samme, som man allerede har erhvervet sig. Man ønsker at eje mere og mere, og mangedobling de genstande, der begæres, og derfor stiger mængden af det, man begærer, til højder, der ikke kan tilfredsstilles. Samfundet kalder det vækst.

Når nutidens samfund opfordrer til vækst, medfører det ofte, at mennesker ønsker flere eller nyere udgaver af de ting, de allerede har. De indser ikke, at lykke ikke drejer sig om tilfredsstillelse af flere og flere begær, men i at transformere ønsket om at eje noget forgængeligt i det ydre til aspiration efter noget evigt i det indre. Transformationen vil medføre en fuldstændig karakterforvandling af det menneske, der forsøger at ændre sin målsætning fra at nyde til at yde. Derfor kan det anbefales, at mennesker, der søger efter lykken ved hjælp af begærtilfredsstillelse, alvorligt overvejer, om man følger den rigtige udviklingsvej. For hvis man har valgt at rejse på nydelsens og begærenes vej, vil man på et tidspunkt erkende, at man har valgt en rute, der går i ring. Den er praktisk talt en endeløs cirkel. Den vil medføre lidelse, og den vil aldrig give den lyksalighed, som er åndens naturlige mål i mennesket.

Når tilfredsheden udebliver, fordi vejen igen og igen fører til lidelse, kommer sjælen efter kortere eller længere tid til den erkendelse, at den ikke har valgt den rigtige vej. Modstanden på udviklingsvejen gør mennesket træt. Den ydre verdens fristelser mister efterhånden sin tiltrækningskraft. Den kortvarige, forgængelige lykkefølelse, som findes overalt i de lavere verdener, gør vandreren træt. Mennesket opgiver derfor at gå udad. Det vender opmærksomheden indad og opad. Da det gik udad, blev det styret af sanserne og fejlede. Derefter trak det sig ind i tankesindet, men set fra åndens synspunkt er tankesindet også udad – og derfor fejlede mennesket igen. Hver gang blev det slået tilbage af lidelse. Hver gang førte vejen til utilfredshed. Og det resulterer i den mest trættende lidelse af alle. Og – endelig – lærer mennesket sin lektie. Det vender sig væk fra det, der fører udad. Det vender sig mod det indre, og her finder det i begyndelsen fred – og det første glimt af ægte tilfredshed.

ET DYBERE ASPEKT AF LIDELSE

Der skal nu fokuseres på et dybere aspekt af lidelse – en indre lektion. Mennesket er nået til et punkt, hvor sjælen har disidentificeret sig med astrallegemet og endda med tankesindet og mentallegemet. Og alligevel er det ikke uden for lidelsens rækkevidde, for det har endnu ikke fundet sit indre center. Mennesket søger det stadig, og det ved, at det ikke er det fysiske legeme, at det ikke er astrallegemet og heller ikke mentallegemet, men det er stadig modtagelig for den lidelse, der kommer indefra. Lidelsen stammer fra kontakt med andre mennesker, og kontakten kan medføre en oplevelse af lidelse. Den stammer fra kontakt med andre – dvs. med andres tanker, følelser og bedømmelser. Andres fejlvurderinger og misforståelser skaber konstant lidelser pga. fjendtlige tanker og ukærlige følelser. Hvis sjælen på dette tidspunkt har erhvervet visdom – for det må den have gjort, hvis mennesket har fulgt den rigtige udviklingsvej – så vil det spørge sig selv: *Hvorfor lider jeg stadig? Hvad er det – ikke i det ydre, men i det indre – der giver anledning til lidelse?*

Mennesket har passeret den uvidenhed, der medfører, at ydre påvirkninger betragtes som årsag til lidelse. På dette niveau betragter mennesket sig selv som årsag til lidelse, og det indser, at intet udefra kan frelse det fra sig selv, for det er i sandhed selv ansvarlig for det hele. Og hvis det lider, må årsagen til lidelsen uundgåeligt ligge i mennesket selv, og ikke i en ydre instans, for hvis sjælen var perfekt, kan intet, der er uden for mennesket selv, være årsag til lidelse, og hvis det lider, er det et tegn på ufuldkommenhed, når det ikke kan trække sig helt tilbage fra den lavere natur, som ikke er mennesket selv. Og så begynder mennesket at *bruge* lidelsen i stedet for at føle den, for der er en forskel på at bruge og at føle lidelse.

Mennesket er ikke længere underlagt lidelsens barmhjertige vejledning, men må tage lidelsen i egne hænder som et redskab, der kan bruges til eget formål, hvis det oplever en lidelse – som eksempelvis stammer fra uvenlige handlinger eller fra fejlvurdering af motiv eller adfærd. Mennesket tager lidelsen i sin egen hånd, og bruger den på samme måde som en billedhugger bruger en mejsel. Ved hjælp af lidelsens redskab formes personligheden, for mennesket ved, at lidelsen skyldes en rest af egoisme i personligheden. Ellers ville der ikke være nogen form for lidelse. Lidelsen afslører hvor svagheden i personligheden findes, og derfor kan den hugges bort som med en mejsel, og derefter vil det være muligt for mennesket at være rolig og ubekymret midt i verdens konflikter.

Sådan har det været for alle, der har løftet sig over personligheden – de ophøjede sjæle, der kaldes mestre. De arbejder altid for verden, uanset hvordan verden fejlbedømmer dem. En af dem har engang sagt:

"Menneskehedens bagtalelse og kritik oplever vi på samme måde som Himalayas bjergtoppe oplever de hvæsende slanger, der glider omkring ved bjergenes fod."

Hos mestrene er der ingen personlighed, der kan såres pga. menneskers fejlbedømmelser. Der er ingen personlighed, der lider pga. misforståelser. Mestrene giver deres velsignelse, og det menneske, der modtager den, ved ikke hvor den kommer fra. Men pga. uvidenhed hånes og nedgøres mestrene ofte, eller de beskyldes for at være uvidende. Mennesker, der gør det, projicerer deres egne fejl og mangler over i mestrene. Bliver de skuffede? Nej – reaktionen på misforståelser er medlidenhed, og fornærmelse besvares med tilgivelse. Der er intet i mestrenes natur, der kan blive såret af en forkert fortolkning. De føler medlidenhed med det menneske, der er blændet og ikke kan se. De har ondt af det uvidende menneske, der skader sig selv ved at tænke forkert. Månen tager heller ikke skade, hvis nogen forsøger at kaste mudder imod den. Mudderet falder ned igen og rammer den, der kaster det, mens Månen er uberørt.

LIDELSE SOM SJÆLENS FRIE VALG

Men mennesket vokser videre mod lyset. Det bruger lidelse som et redskab til at nedbryde bindingen til de næsten usynlige karaktersvagheder i personligheden, som selv sjælen kan være blind for. Mennesket på dette udviklingsniveau betragter lidelse som en barmhjertig måde at give oplysning om de resterende subtile svagheder, og det ved, at det sker for dets egen skyld.

Efterhånden som menneskets viden vokser, vil det indse, at de værste fjender ikke befinder sig i det ydre, men at problemet er *indre blindhed*. Indre blindhed medfører, at man ikke ser, hvorfra faren kommer, og man har naturligvis ikke viden om det, man ikke ser. Når man falder, og ved hvorfor man faldt, er problemet ikke så stort. Men når man falder, og ikke engang ved, at man er faldet, glæder modstandskræfterne sig. Men hvis faldet medfører lidelse, er lidelsen velkommen, for den fortæller om faren, og den kan åbne øjnene for den fejl, der er begået. Derfor er lidelse velkommen som en advarsel og som et redskab, sjælen kan bruge til karakterforvandling. Lidelse kan derfor betragtes som kirurgens kniv, der skærer det syge væv væk. Lidelse skal derfor ikke betragtes som en fjende, men som en ven.

Lidelse har også en anden funktion, men her er det et spørgsmål om sjælens frie valg. Det er meningen, at sjælen skal opbygge styrke – ikke for sin egen skyld, men for at kunne hjælpe i verden. Det menneske, der indser, at det skal leve for andre og desuden erkender, at man kun kan lære at leve for andre, hvis man har indre styrke, vil selv opsøge lidelse, for kun på den måde er det muligt at lære *udholdenhed*. Det vil vælge lidelse, for kun på den måde kan man lære *tålmodighed*. Mennesker, der sjældent lider, vil altid være svage. Kun under kampens stress og lidelse kan man lære udholdenhed, selvom man ikke må glemme, at kamp er et tegn på svaghed. Er man ikke stærk, skal man lade være med at kæmpe, men man kan kun opnå den styrke, man har behov for til at kæmpe via kamp og lidelse. Styrken vil gradvist blive en sjælskvalitet, og den, som tidligere var bange for at kæmpe, vil få den nødvendige sindsro og styrke.

Endelig er det vigtigt at forstå, at sjælen selv vælger lidelse for at lære medfølelse. For selv den stærkeste sjæl er nytteløs, hvis den ikke har lært medfølelse. Tværtimod ville den stærke sjæl være temmelig farlig, hvis den fik stor styrke, men manglede medfølelse – hvis den havde lært at akkumulere kraft, mens ikke havde lært at styre kraften. Kraft, der kun er stærk og ikke medfølelse, nedbryder i stedet for at løfte. Sjælen ville skade, der hvor den ønskede at hjælpe, og måske ødelægge, hvor den ønskede at opløfte. Jo stærkere en sjæl er, jo mere vil den opsøge lidelsen, for alene ved at opleve, hvordan det føles at lide, kan den lære at føle og føle med andre. Af sin egen lidelse lærer sjælen, hvordan verdens lidelser kan helbredes. Det er den eneste måde, mennesket er i stand til at lære. Ikke ved at iagttage lidelse i omgivelserne, men indefra. Mennesket er nødt til at lade medfølelsen spire frem på grundlag af de lidelser, som er resultatet af dets egen ufuldkommenhed.

Det er de sten, der anvendes til at opføre åndens fuldendte tempel. Til sidst vil der ikke være lidelse, men bygningen er opført af lidelsens sten. Det er årsagen til, at disciplen vælger "smertens vej", for kun ved selv at opleve lidelse og smerte kan man lære ægte medfølelse.

Sådan er lidelsens betydning og formål, selvom man uden tvivl kan give mange andre eksempler. Her er der kun givet nogle få men indlysende eksempler, som kan være nyttige at fortælle andre, når de møder modstand og lidelse i livet. Men er det slutningen på udviklingen? Er det sjælens endelige skæbne? Er lidelse ikke andet end et redskab for sjælen? Er lidelse åndens naturlige tilstand? De der mener, at lidelse og sorg er slutningen på alting, tager alvorligt fejl. Åndens tilstand er lyksalighed, ikke sorg og lidelse. Ånden lever i glæde, ikke i smerte. Ånden er fred, ikke kamp. Essensen af alt er kærlighed, glæde og fred. Lidelsens vej er midlet, ikke målet. Smertens vej er vejen, ikke slutningen. Universet er opstået af salighedens, kærlighedens, fredens og glædens urhav, og ånden er skabt af det samme stof. Derfor repræsenterer den oprindelige tilstand menneskets arv. Lidelse hører udelukkende til de legemer, ånden har iført sig – ikke til menneskets essentielle natur.

Glem det aldrig i livets kampe! Tillad hverken at lidelse slukker glæden ved livet, eller at forbipasserendes bekymringer gør det. Lidelse går over. Lyksalighed er evig, for lyksalighed er guddommelighedens inderste essens. Efterhånden som sjælen udvikler sig, efterhånden som sjælen får større frihed, erstattes kamp med fred, og glæde træder i stedet for lidelse. Se på mestrenes ansigter. De er faktisk mærket af lidelse, men af lidelser, der er overvundet. Derfor udstråler de styrke, sympati, medfølelse og en dyb og uendelig glæde. Universet er lyksalighed. Menneskehedens mål er lyksalighed. Og alle former for lidelse er en meddelelse om, hvordan sjælen vinder sin frihed. Udviklingsvejens mål er en fred, der overgår enhver forstand.

VisdomsNettet
www.visdomsnettet.dk